

FONDEN FOR ENTREPRENØRSKAB
MEDLEM AF JA WORLDWIDE

Fra drøm til virkelighed - helt kort

Om kompetencemål og didaktiske principper for undervisning i entreprenørskab

KOMPETENCERAMMEN

Entrepenørskab er i nordisk skolesammenhæng rettet mod at give eleverne kompetencer, som kan anvendes i mange sammenhænge; personligt, socialt og samfundsmæssigt. En kompetenceramme for entrepenørskab kan være med til at skabe retning og progression i undervisningen og gøre det tydeligt, hvad forskellen er på en elev, der har været involveret i entrepenørskabsundervisning og en elev, som ikke har.

En Kompetenceramme skal også muliggøre at undervisningen tager udgangspunkt i hvad der skal læres fremfor i særlige aktiviteter eller processer. Nærværende søger at indfri dette behov, med respekt for nordiske skoletraditioner og for den brede forståelse af entrepenørskab, der er opstået parallelt i de nordiske lande.

Den er først og fremmest et redskab til lærere og praktikere som kan finde kompetence- og læringsmål samt didaktiske principper for undervisningen. Kompetencerammen henvender sig også til beslutningstagere, som skal skabe lovgivning og rammer for at entrepenørskabsundervisning kan finde sted.

På samme måde henvender den sig til ledere, der i dagligdagen skal understøtte strukturer og skabe miljøer samt pædagogisk udvikling så entrepenørskabsundervisning bliver en integreret del af grundskolen.

For yderligere og uddybende information henvises til den oprindelige version af fra Drøm til Virkelighed oprindeligt udgivet af Nordisk Ministerråd, november 2015.

Revideret i foråret 2019 af Anders Rasmussen, Fonden for Entrepenørskab.

Oprindeligt udgivet af Nordisk Ministerråd: Fra drøm til virkelighed – Om nordiske kompetencemål og didaktiske principper for undervisning i entrepenørskab, November 2015

3. KLASSE

Handlingskompetence Eleven kan samarbejde om opgaver, og med støtte udføre simple projekter på skolen og i nærmiljøet		Kreativitetskompetence Eleven kan arbejde eksperimenterende og undersøgende i simple kreative processer, og kan forholde sig resultaterne ved brug af grundlæggende faglig viden		Omverdenskompetence Eleven har begyndende forståelse af egen identitet og kulturel baggrund og kan orientere sig i simple lokale kontekster	
Færdighed, kan	Viden om	Færdighed, kan	Viden om	Færdighed, kan	Viden om
Deltage i simple projekter	Planlægning og målsætning	Anvende fantasi og kreativitet i forbindelse med undervisning og aktiviteter	Fantasi og kreativitet	Beskrive egen kultur	Egen og andres Kulturer
Indgå i simple samarbejdsrelationer	At arbejde sammen med andre	Kombinere viden fra forskellige vidensområder	Simple kreative processer	Anvende pengebegrebet i enkle matematiske beregninger	Pengebegrebet Fritids- og Arbejdsliv
Præsentere egne resultater og produkter i skole og nærmiljø	Kommunikation og simple præsentationsformer	Lege med viden	Enkel idegenerering	Samtale om muligheder og udfordringer i nærmiljøet	Virksomheder og institutioner i nærmiljøet
Tage kontakt til personligt netværk	Personligt Netværk	Deltage i simple idegenereringsprocesser	Sanser og brug af disse		
Arbejde med simple visualiseringer og modeller	Repræsentationer og modeller	Deltage i samtaler om vurdering af ideer			
Etablere udstillinger af fælles projekter		Anvende sanser og billedsprog			

Personlige ressourcer

Mod til at udfordre sig selv

Selvtillid i forhold til egne evner

Tage initiativer med støtte fra lærere og andre voksne

Ud- og vedholdenhed i kortere tidsrum

Accept af egne fejl og misforståelser

Udholde usikkerhed i korte tidsrum

Fokusere på opgaver og udfordringer

6. KLASSE

Handlingskompetence Eleven kan i samarbejde med andre tage initiativ til, planlægge, organisere og udføre enkle projekter i en konkret kontekst	Kreativitetskompetence Eleven kan arbejde selvstændigt, eksperimenterende og undersøgende i kreative processer, og vurdere resultaterne ud fra faglig viden og æstetiske kriterier	Omverdenskompetence Eleven kan på baggrund af forståelse af egen identitet og kulturel baggrund orientere sig i forskellige teknologiske, økonomiske, kulturelle og sociale kontekster
---	--	--

Færdighed, kan	Viden om	Færdighed, kan	Viden om	Færdighed, kan	Viden om
Indgå aktivt i projekter sammen med klassekammerater Anvende personligt netværk Indgå i samarbejdsrelationer Præsentere resultater og projekter Formidle viden gennem modeller, skitser og visuelle udtryk	Enkel projektstyring, planlægning og ressourcer Enkle samarbejdsformer Kommunikation, præsentationsformer og virkemidler Personligt og skolebaseret netværk Modeller, symboler og visuelle udtryk	Kombinere faglige vidensområder Eksperimenter med viden Indgå i faglig problemløsning Arbejde i kreative processer Deltage i idegenerering Samtale om vurdering af ideer Anvende sanselige begreber	Fantasi og Kreativitet i forbindelse med forskellige fagområder Kreative processer Flere idegenereringsformer Sanser og æstetik	Sammenligne kulturer Samtale om muligheder og problemstillinger i verden Diskutere egen forståelse af verden Opstille simple budgetter Beskrive økonomi og andre ressourcer i samfundet Beskrive hvordan en virksomhed fungerer	Forskelle på Kulturer Samfundets opbygning og indretning Økonomi og forskellige ressourcer Skole, fritids- og arbejdsliv Virksomheder og institutioner indenfor lokalområdet

Personlige ressourcer

Mod og vilje til at udfordre sig selv og sine kammerater

Ansvar i forhold til egne og fælles projekter

Selvtillid i forhold til egne evner

Tage initiativer sammen med andre

Forandringsvilje i forhold til egne arbejdsformer, meninger og synspunkter

Ud- og vedholdenhed i længerevarende tidsrum

Accept af egne og andres fejl og misforståelser

Håndtere usikkerhed i kortere tidsrum

Fokusere på opgaver og udfordringer over længere tid

9. KLASSE

Handlingskompetence Eleven kan i samarbejde med andre tage initiativ til og planlægge, tage ansvar for, lede, organisere og udføre projekter i en konkret kontekst		Kreativitetskompetence Eleven kan arbejde selvstændigt vedholdende, eksperimenterende og undersøgende med kreative processer, og vurdere resultaterne ud fra faglig viden, erfaringer og æstetiske kriterier.		Omverdenskompetence Eleven kan på baggrund af forståelse af egen identitet og kulturel baggrund orientere sig i og vurdere teknologiske, økonomiske, kulturelle og sociale kontekster	
Færdighed, kan	Viden om	Færdighed, kan	Viden om	Færdighed, kan	Viden om
Håndtere projekter sammen med andre	Projektstyring, planlægning, interresser, risici og ressourcer	Kombinere forskellige faglige vidensområder	Fantasi og kreativitet i samfundet	Beskrive og sammenligne kulturer	Forskellige kulturer
Vurdere usikkerhed og risici i forbindelse med projekter	Samarbejdsformer og processer	Eksperimentere med viden og faglighed	Kreative processer	Beskrive muligheder og problemstillinger ved globalisering	Globalisering og konsekvenser
Indgå i forskellige samarbejdsrelationer	Personlige og professionelle netværk	Arbejde med faglig problemløsning	Sanser og æstetik	Opstille budgetter og regnskaber	Samfundets opbygning, indretning, problemstillinger og muligheder
Tage kontakter udenfor personligt netværk	Kommunikation, præsentationsformer og virkemidler	Igangsætte og strukturere idegenereringsprocesser	Kreativitet i relation til faglighed	Analysere og beskrive ressourcer	Arbejdsliv og karrieremuligheder
Opbygge og anvende eget netværk		Arbejde i forskellige kreative processer		Beskrive enkle forretningsmodeller	Økonomi og ressourcer
Præsentere resultater og projekter for en specifik målgruppe		Vurdere værdien af forskellige ideer		Udfordre eksisterende forståelser af verden	
		Anvende sanselige begreber			
		Opstille drømme og visioner for fremtiden			

Personlige ressourcer

Mod og vilje til at udfordre sig selv og andre

Ansvar i forhold til egne og fælles projekter

Selvtillid i forhold til egne vurderinger evner og potentialer

Tage initiativer selvstændigt og sammen med andre

Forandringsvilje i forhold til eksisterende opfattelser og vaner

Ud- og vedholdenhed i længerevarende og afbrudte tidsrum

Accept og læring af egne og andres fejl og misforståelser

Overskue usikre og komplekse opgaver

Holde fokus på afbrudte opgaver og projekter over længere tid

DIDAKTISKE PRINCIPPER

I det følgende er der opstillet en række didaktiske principper som kan understøtte udviklingen af elevernes kompetencer og af deres personlige ressourcer. Didaktik angår sammenhængen der er imellem undervisningens mål, indhold og metode, og som sandsynliggør at eleverne lærer det ønskede og samtidig understøtter elevernes videre udvikling og læring.

Didaktiske principper er således redskaber til lærernes planlægning af undervisning, og påvirker måden som undervisningen rammesættes, organiseres og udføres på. Ideen bag principperne er at disse er uafhængige af klassetrin, niveau og faglige kontekster, og at de kan lette oversættelsesarbejdet fra kompetencemål til praksis og omvendt. Principperne kan inddrages enkeltvis eller flere ad gangen, men det vil formentlig ikke være hensigtsmæssigt eller muligt at anvende alle principper på en gang.

Principper der understøtter udviklingen af handlingskompetence

- At arbejde med involvering og elevinddragelse
- At give eleverne ansvar for aktiviteter
- At anvende netværk og relationer
- At arbejde med varierende samarbejdsformer
- At arbejde med varierende præsentationsformer

Principper der understøtter udviklingen af kreative kompetencer

- At arbejde med eksperimenterende aktiviteter
- At arbejde med skabende aktiviteter
- At sikre fordybelsestid
- At stille åbne opgaver
- At overraske og etablere det uventede
- At involvere flere sanser

Principper der understøtter udviklingen af omverdenskompetence

- At stimulere nysgerrighed, undren og undersøgende aktiviteter
- At involvere aktuelle temaer fra nyheder, forskning mv.
- At perspektivere faglighed, viden og færdigheder til omverden
- At sikre interaktion imellem individ, skole og omverden
- At opsøge viden og feedback fra omverden

Principper der understøtter udviklingen af personlige ressourcer

- At sikre succesoplevelser
- At stille tilpas udfordrende opgaver
- At arbejde bevidst med usikkerhed
- At arbejde med involvering og elevinddragelse
- At understøtte og vejlede

GOD ARBEJDSLYST

WWW.FFE-YE.DK

Om kompetencemål og didaktiske principper for
undervisning i entreprenørskab

